

УДК 378.147

Амеліна Світлана Миколаївна

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології і перекладу
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна
svetlanaamelina@ukr.net

Тарасенко Ростислав Олександрович

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної педагогіки та інформаційних технологій в освіті
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна
r_tar@nubip.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ В АСПЕКТІ ПІДГОТОВКИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕСІВ ЛОКАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ

Анотація. Стаття присвячена проблемі формуванню інформаційної компетентності перекладачів для аграрної галузі. Визначено завдання підготовки перекладачів у контексті здійснення нових видів перекладацької діяльності, зокрема, локалізації. Розглянуто шляхи формування інформаційної компетентності перекладачів у зарубіжних університетах. Висвітлено особливості діяльності перекладачів з локалізації для забезпечення потреб аграрної галузі. Конкретизовано зміст тем модуля щодо опанування процесів локалізації програмних продуктів та веб-сайтів з використанням спеціалізованого програмного забезпечення. Сконцентровано увагу на необхідності оволодіння вміннями використання САТ-систем при локалізації програмних продуктів та веб-сайтів.

Ключові слова: переклад; локалізація; інтернаціоналізація; глобалізація; інформаційна компетентність; інформаційні технології; перекладач.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Основним завданням вищих навчальних закладів, що здійснюють професійну підготовку перекладачів, є формування таких компетентностей, які забезпечать їхню конкурентоспроможність як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках праці. З огляду на інтенсивний розвиток інформаційного суспільства, основне місце у переліку цих компетентностей має займати інформаційна компетентність, високий рівень сформованості якої дозволить майбутнім перекладачам використовувати інформаційні технології для ефективного вирішення професійних задач, які набувають нових форм. Це підтверджується сучасним станом розподілу ринку перекладацьких послуг, з яких 68% – це технічний переклад, 20% – локалізація, 7% – усний переклад, 5% – переклад аудіо- та відеоматеріалів [13]. При цьому зазначається, що сучасний ринок технічних перекладів переважно базується на застосуванні комп'ютерних технологій, які охоплюють усі технологічні операції здійснення перекладу. Найбільш комплексними рішеннями у цьому аспекті є застосування систем автоматизованого перекладу, тобто САТ-систем (Computer Assisted Translation) [16]. На застосуванні цих систем базується реалізація нових напрямів діяльності перекладачів, зокрема, локалізації програмних продуктів та веб-сайтів, що безпосередньо пов'язані із процесами інтернаціоналізації і глобалізації. Це потребує вдосконалення змісту, форм і методів професійної підготовки майбутніх перекладачів щодо формування відповідного рівня їхньої інформаційної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інформатизації системи освіти були предметом досліджень В. Бикова [6], А. Гуржія [7], Н. Морзе [10], О. Овчарук [7], О. Спіріна [15] та ін.

Формування інформаційної компетентності майбутніх фахівців різного профілю досліджували: економістів (Н. Баловсяк[5]); управлінців (С. Балакірова [4], В. Павленко [4]); викладачів ВНЗ (В. Зіброва [11]); вчителів початкових класів (Л. Петухова [12]); вчителів української мови і літератури (Г. Дегтярьова [9], Н. Сороко [14]); вчителів іноземної мови (Т. Гуріна [8]) та ін. Вони визначили структуру і шляхи формування інформаційної компетентності зазначених фахівців. Водночас у контексті нових вимог ринку перекладацьких послуг виникла нагальна потреба у підготовці перекладачів з високим рівнем сформованості інформаційної компетентності, здатних до широкого застосування інформаційних технологій та систем автоматизації у їхній діяльності, зокрема для здійснення процесів локалізації. Окремим теоретичним аспектам розв'язання цієї проблеми присвячені дослідження У. Райнке [26], Д. Штайна [29]. Їх розробки стосуються вивчення автоматизації перекладацької діяльності із зазначенням можливостей її застосування у сферах, де присутня значна повторюваність термінології (техніка, медицина, сільське господарство). Однак, незважаючи на існуючі теоретичні дослідження і методичні розробки щодо підготовки майбутніх перекладачів, проблема формування їхньої інформаційної компетентності у контексті виконання сучасних видів перекладацьких задач ще не знайшла відповідного відображення у педагогічних дослідженнях.

Мета статті – розглянути шляхи формування інформаційної компетентності майбутніх перекладачів у процесі їхньої професійної підготовки до здійснення нових видів діяльності, зокрема локалізації.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розглядаючи нові напрями діяльності перекладачів, варто сконцентрувати увагу на шляхах вдосконалення їхньої професійної підготовки до здійснення діяльності щодо ієрархічно пов'язаних процесів локалізації, інтернаціоналізації, глобалізації, в основі яких лежить застосування інформаційних технологій.

Підготовка перекладачів у зарубіжних університетах за означеними напрямками знайшла своє відображення у впровадженні інноваційних підходів до підвищення, насамперед, її інформаційної складової, зокрема, включенням нових модулів відповідного спрямування до змісту навчальних дисциплін, введенням спеціалізованих дисциплін з поглибленого вивчення інформаційно-комунікаційних технологій в перекладі, запровадженням нових спеціалізацій.

Так, в університеті прикладних наук Анхальт розпочато навчання за єдиною в Німеччині бакалаврською програмою «Фахова комунікація – Локалізація програмного забезпечення». Ця бакалаврська програма тісно пов'язана з формуванням лінгвістичної, перекладацької та інформаційної компетентностей. Майбутні фахівці вивчають локалізацію програмного забезпечення, тобто адаптацію програмного забезпечення або веб-сайтів до мовних і культурних реалій різних країн-користувачів. Фахівці з локалізації перекладають текстові елементи інтерфейсу комп'ютерних програм, розробляють зрозумілі форми он-лайн допомоги й інструкцій для користувача [2].

Університети США також переорієнтовуються при підготовці перекладачів на задоволення нових суспільно-економічних потреб. Причинами підвищеного інтересу зарубіжних компаній до здійснення локалізації товарів і послуг, які вони виробляють не тільки для своїх внутрішніх ринків, можна пояснити на основі аналізу результатів опитування, проведеного Г. Хасбендсом. Він встановив, що 73% споживачів у Європі,

Азії, Південній Америці та на Близькому Сході купують продукт у тому випадку, якщо інформація про нього доступна на рідній мові [23]. Найбільша кількість респондентів відмітила необхідність локалізації послуг у фінансовій і банківській сферах, продукції фармацевтичної і косметичної галузі, виробів побутової електроніки, а також комп'ютерного обладнання та програмного забезпечення. Тому компанії, які займаються, зокрема, розробкою програмного забезпечення, спрямовують додаткові зусилля на його адаптацію до особливостей цільового ринку для успішної реалізації в інших країнах. Американські аналітики також констатують, що надзвичайно зріс попит на переклад онлайн-контенту, включаючи маркетингові сайти, навчальні портали, соціальні медіа з комп'ютерною підтримкою тощо. У зв'язку з цим споживачі вищезазначених інформаційних ресурсів змушені замовляти їх переклад. Розуміння того, як впоратися з такими нібито не перекладацькими, а типовими завданнями фахівців з ІТ, має вирішальне значення для успіху перекладачів у нинішньому конкурентному середовищі перекладацьких послуг. Тому більшість американських університетів включає до програм підготовки перекладачів дисципліну «Локалізація програмного забезпечення», яка дозволяє підготувати майбутніх перекладачів саме до вирішення вищезазначених специфічних задач. Вона є обов'язковою в університетах Кент-Огайо, Каліфорнійському державному університеті Монтерей. У ході вивчення цієї дисципліни студенти дізнаються, як створюється, авторизується, оформляється і публікується веб-контент. Використовуючи спеціально обладнані комп'ютерні лабораторії, студенти відпрацьовують різноманітні операції з реальним сайтом для створення його працездатної «локалізованої» копії. У Нью-Йоркському університеті прикладом такого підходу може бути викладання дисципліни «Вступ до локалізації програмного забезпечення і веб-сайтів». У цьому курсі студенти вчаться адаптувати програмне забезпечення для міжнародних ринків, а також перекладати веб-сайти. При цьому враховується, що це здійснюється з опорою на традиційні навички перекладу, глибокі знання культур інших народів і обізнаність з технологією перекладу та інформаційними технологіями. З цією ж метою в університеті Бабель студентам пропонується дисципліна «Створення веб-сайтів» [3].

Таким чином, набуті майбутніми перекладачами навички з адаптації програмного забезпечення і веб-сайтів до мовних і культурних особливостей різних країн під кутом зору локалізації, інтернаціоналізації та глобалізації дозволять їм зайняти особливу нішу на ринку перекладацьких послуг. Варто зазначити, що європейський стандарт перекладацьких послуг EN 15038 (Translation services – Service Requirements), який регламентує умови здійснення та забезпечення якості перекладів, передбачає, що перекладачі мають бути здатними до виконання цілої низки перекладацьких видів робіт, до яких віднесені, в тому числі: підготовка та переклад документа з використанням систем автоматизованого перекладу, створення термінологічних баз, створення баз пам'яті перекладів, адаптація, локалізація, інтернаціоналізація, глобалізація [19].

Оскільки в зарубіжних університетах значна увага приділяється підготовці майбутніх перекладачів саме до здійснення таких видів діяльності, як локалізація, інтернаціоналізація, глобалізація, більш детально зупинимось на їх змісті.

Зважаючи на те, що нині переклад стає все більш складним і комплексним видом діяльності перекладачів, який дедалі інтенсивніше інтегрується у процеси, що донедавна були поза межами професійних інтересів перекладачів, то насамперед визначимо ключові аспекти перекладу, як основної складової технології з локалізації. На думку К. Норд, переклад є продукуванням цільового тексту, придатного для здійснення бажаної чи необхідної функції, зі специфічним зв'язком з наявним вихідним текстом [25]. А. Швейцер тлумачить переклад як односпрямований і двофазний процес

міжмовної і міжкультурної комунікації, під час якого на основі цілеспрямованого («перекладацького») аналізу первинного тексту створюється вторинний текст (метатекст), який замінює первинний у іншому мовному і культурному середовищі [18]. І. Алексеева вважає переклад діяльністю, яка полягає у варіативному перевираженні, перекодуванні тексту, створеного на одній мові, у текст на іншій мові, яке здійснюється перекладачем [1]. Наведені погляди дослідників дають змогу сконцентрувати увагу на виборі таких форм, методів і засобів навчання майбутніх перекладачів, за яких переклад у нових видах перекладацької діяльності буде позиціонуватися як процес, під час якого з вихідної мови на цільову має бути забезпечена передача змісту текстової інформації у максимально можливному незміненому вигляді із застосуванням інформаційних технологій, що забезпечить базові, але не єдині операції, і є лише частковим завданням в рамках комплексного процесу локалізації, інтернаціоналізації, глобалізації.

У межах зазначеного переліку нових видів перекладацької діяльності локалізація є найбільш поширеним видом діяльності, до якого дедалі ширше залучаються перекладачі. Д. де Пальма визначає локалізацію як процес адаптації сайтів, програмного забезпечення, документації і продуктів для задоволення потреб і вимог міжнародних ринків або культурних нюансів [20]. А. Хорват розглядає локалізацію як процес фізичної, культурної і лінгвістичної адаптації продукту до цільового регіону [22]. А. Ломмел характеризує локалізацію як процес модифікації продуктів або послуг для врахування відмінностей на різних ринках [24]. Зважаючи на означене, майбутній перекладач має бути підготовлений до здійснення процесу адаптації продукту або послуги до нового мовного і культурного простору, що, крім перекладу, передбачає врахування специфічних умов їх використання у конкретній країні або культурі. Найбільш яскравим прикладом діяльності з локалізації є адаптація програмних продуктів та веб-сайтів з повним збереженням їх функціональності в умовах цільової країни. Цей процес вимагає володіння спеціалізованими засобами щодо здійснення перекладу з використанням CAT-систем і створення специфічних термінологічних баз, що зумовлює необхідність формування інформаційно-технологічної та інформаційно-тематичної складових інформаційної компетентності у майбутніх перекладачів [17, с.108]. Досягненню цієї мети в значній мірі сприятиме запровадження до змісту підготовки майбутніх перекладачів спецкурсів з опанування спеціалізованих програмних продуктів. Передумовою ефективною локалізації продукту або послуги має бути попередньо здійснений щодо них процес інтернаціоналізації, який у свою чергу також вимагає відповідних змін у змісті, в першу чергу, дисциплін циклу професійної та практичної підготовки: «Лінгвокраїнознавство», «Міжкультурна комунікація» тощо.

А. Хорват позиціонує процес інтернаціоналізації як проектування продукту таким чином, щоб він міг бути використаний багатьма мовами, у різних культурних умовах і локальних інфраструктурах без потреби його перепроєктування [22], а Т. Рассел – як процес розробки продукту або створення послуги таким чином, щоб вони могли бути легко і ефективно локалізовані без необхідності переписування і переробки їх для зв'язку з різними мовами і регіонами [27]. А. Ломмел стверджує, що інтернаціоналізація є процесом забезпечення на технічному/проектному рівні того, щоб продукт можна було легко локалізувати [24]. Конкретизуючи сутність процесу інтернаціоналізації, зазначимо, що вона здійснюється на етапі проектування продукту і забезпечує можливість його адаптації до умов будь-якої країни та культури без необхідності внесення концептуальних змін. У межах цього процесу за участю перекладачів здійснюється поділ продукту на базову складову, яка не залежить від особливостей мовного і культурного простору, та змінну складову, яка може бути адаптована до цих особливостей. З огляду на це, у процесі підготовки перекладачів до здійснення цього

виду діяльності важливо забезпечити формування інформаційно-пошукової складової їхньої інформаційної компетентності [17, с.108-109], яка передбачає здатність до застосування інформаційно-комунікаційних технологій для виявлення та отримання релевантної інформації щодо міжкультурних особливостей і специфіки використання термінів і понять. Здійснення інтернаціоналізації продукту є результатом комплексного аналізу такої інформації і прийняття на його основі корпоративного рішення щодо глобалізації.

З точки зору Р. Сайкса, глобалізація означає досягнення розуміння сутності продукту користувачами інших культур [28]. У розумінні А. Хорвата, глобалізація включає в себе рішення компанії вийти на зарубіжні ринки, інтернаціоналізувати і локалізувати свої продукти [22]. А. Ломмел вважає глобалізацію процесом прийняття всіх необхідних технічних, фінансових, управлінських, кадрових, маркетингових та інших корпоративних рішень, необхідних для підтримки міжнародного бізнесу [24]. Узагальнюючи сутність наведених визначень у контексті вдосконалення професійної підготовки майбутніх перекладачів щодо до участі їх у процесах глобалізації, необхідно спрямовувати зміст навчання на формування інформаційно-аналітичної складової інформаційної компетентності [17, с.109], оскільки глобалізація передбачає прийняття стратегічного рішення щодо випуску продукту для світового ринку з готовністю довгострокової перспективи його адаптації до мовних і культурних особливостей цільових груп споживачів. Здійснення глобалізації щодо програмних продуктів сприяє економічному розвитку цілих країн, їх інтеграції у світову спільноту, побудові інформаційного суспільства.

Слід зауважити, що для кращої ідентифікації вищерозглянутих процесів, до яких наразі безпосередньо причетні перекладачі, у міжнародній практиці прийнято вживання скорочень їх англійських назв за принципом запису першої та останньої літер з числовим позначенням кількості літер між ними, зокрема: «L10n» – локалізація (localization), «i18n» – інтернаціоналізація (internationalization), «g11n» – глобалізація (globalization). Зважаючи на нерозривну єдність означених процесів із процесом перекладу (globalization, internationalization, localization, translation), також часто для їх позначення застосовується абревіатура GILT.

Зважаючи на актуальність означених питань, враховуючи практику зарубіжних університетів та спираючись на власний досвід підготовки майбутніх перекладачів, у Національному університеті біоресурсів і природокористування України (НУБіП) одним із шляхів формування їхньої інформаційної компетентності для здійснення локалізації визначено запровадження в межах дисципліни «Інформаційні технології в перекладацькій діяльності» модуля «Інструментальні засоби та інформаційні ресурси для локалізації програмних продуктів та веб-сайтів». Таке спрямування змісту дисципліни додатково обумовлено тим, що в НУБіП України здійснюється професійна підготовка перекладачів саме для аграрної галузі, ряд проблем якої полягає у неефективній реалізації продукції на міжнародних ринках через її недостатнє інформаційне представлення у Інтернет-ресурсах; у затримці впровадження новітнього обладнання та технологій в аграрний сектор через неефективність і неоперативність перекладу технічної та супровідної документації; у обмеженості використання спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації управління процесами аграрного виробництва через його неадаптованість до національних умов. Одним із напрямів вирішення означених проблем є підготовка та залучення до аграрної галузі перекладачів з високим рівнем сформованості інформаційної компетентності, які здатні реалізовувати, в першу чергу, процеси локалізації, потреба у яких існує не тільки у потужних агрохолдингах, а й у агровиробників середньої і навіть дрібної ланки.

Прикладом потреби в локалізації програмних продуктів, спрямованих на підтримку діяльності сільськогосподарських підприємств, можуть бути програми ведення баз даних землевласників, господарств, полів, працівників, техніки, худоби, добрив, насіння, кормів, палива тощо. Зокрема, українськими аграріями досить широко використовується програма Farm Works Office, яка включає цілий ряд модулів для планування різних технологічних операцій, створення карт полів та роботи з ними, статистичного аналізу карт врожайності, управління диференційованим внесенням добрив та засобів захисту рослин тощо. Її популярність значним чином обумовлена тим, що компанія Farm Works, яка є підрозділом Trimble Navigation Ltd, при розробці свого програмного продукту прийняла стратегічне рішення щодо його глобалізації і інтернаціоналізації та здійснила локалізацію на більш ніж 20 мов. Поширене використання цієї програми серед аграрних товаровиробників України пояснюється наявністю версії з російськомовним інтерфейсом. В той же час існують програми аналогічного призначення (наприклад, SST Software) з більшим набором функціональних можливостей, але менш розповсюджені на вітчизняному ринку. Однією із вагомих причин обмеженості їх використання є відсутність локалізації інтерфейсу не тільки на українську, а навіть і на російську мови.

Така ситуація підкреслює необхідність спрямування підготовки перекладачів до нових потреб і запитів аграрного ринку. Це зумовлює необхідність формування у них інформаційної компетентності, яка включає, зокрема, й уміння використовувати спеціалізовані програмні продукти для здійснення перекладу і локалізації, що наблизить майбутніх перекладачів до здійснення навіть ряду технічних дій, які раніше не були притаманні перекладацькій діяльності. При цьому варто зазначити, що переклад, хоч і є лише одним із кількох видів діяльності в процесі локалізації, але, за даними Асоціації галузевих стандартів локалізації (LISA), його частка становить понад 48% від загального обсягу робіт. Важливо констатувати, що на сьогодні прослідковується тенденція, коли до виконання складних завдань з реалізації проектів локалізації здебільшого залучаються не фахівці в галузі ІТ, а перекладачі. Це пояснюється тим, що розвиток інструментів для здійснення локалізації досяг такого рівня, який дозволяє досить швидко опанування їх фахівцями з перекладу. Тобто набагато простіше навчити перекладача використовувати спеціалізовані програмні продукти в якості інструментарію для локалізації, ніж фахівцю з ІТ опанувати лінгвістичні, перекладознавчі, країнознавчі аспекти, необхідні для такої діяльності.

У цьому контексті введення нового спеціалізованого модуля «Інструментальні засоби та інформаційні ресурси для локалізації програмних продуктів та веб-сайтів» до змісту підготовки перекладачів у НУБІП України є логічним і доцільним. Перелік тем модуля охоплює вивчення найбільш важливих аспектів процесу локалізації програмних продуктів та веб-сайтів, а саме:

- сутність локалізації та основні підходи до її здійснення;
- програмні засоби для локалізації програмних продуктів та веб-сайтів;
- інформаційні ресурси для локалізації (електронні словники, глосарії, термінологічні бази, бази пам'яті перекладів);
- створення та реалізація проектів з локалізації.

У межах вказаних тем студенти знайомляться з переліком та особливостями спеціалізованих програмних засобів для здійснення локалізації (SDL Passolo, Multilizer, Sisulizer, Alchemy Catalyst, Visual Localize, EMS Advanced Localizer). Особливе місце займає опанування роботи щодо управління термінологією, яка використовується для створення термінологічних ресурсів з метою їх подальшого застосування для автоматизації процесу локалізації. При цьому набуваються навички створення глосаріїв у форматі *.glo, термінологічних баз у форматі *.sdltb (рис.1), баз пам'яті перекладів у

форматі *.sdltm (рис.2). Головною складовою у формуванні умінь з локалізації є участь у реалізації навчальних проектів, які студенти виконують з використанням відповідного програмного забезпечення (рис.3). При цьому увага студентів, в першу чергу, акцентується на технологічній складовій процесу локалізації, застосуванні операцій автоматизації цього процесу, збереженні напрацьованих термінологічних ресурсів для подальшого використання при здійсненні локалізації аналогічних продуктів, перевірці працездатності локалізованих продуктів та усуненні помилок.

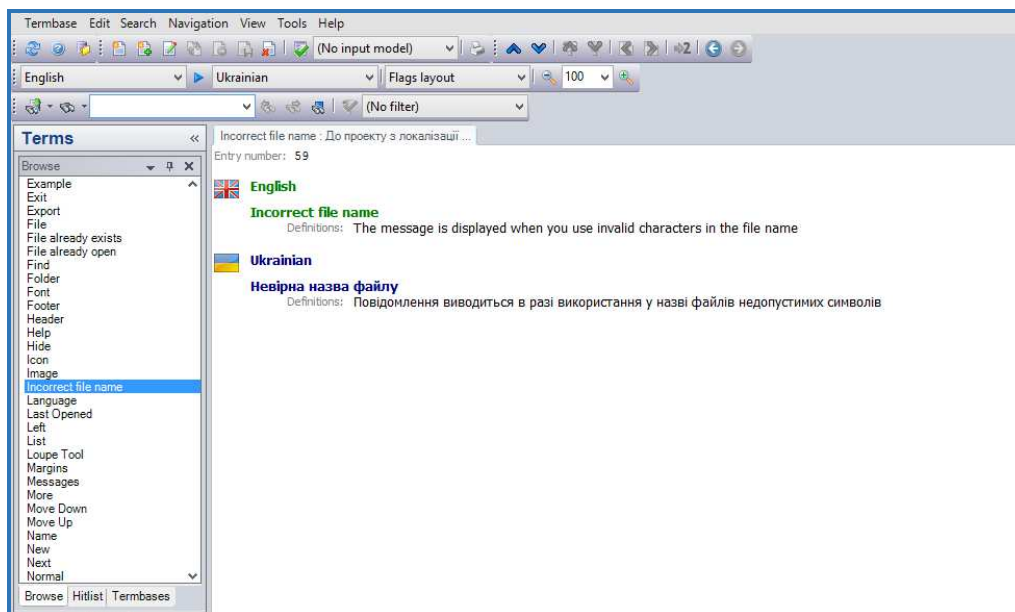

Рис.1 Зразок термінологічної бази у форматі *.sdltb, створеної при виконанні лабораторної роботи в межах навчального проекту з локалізації програмного продукту

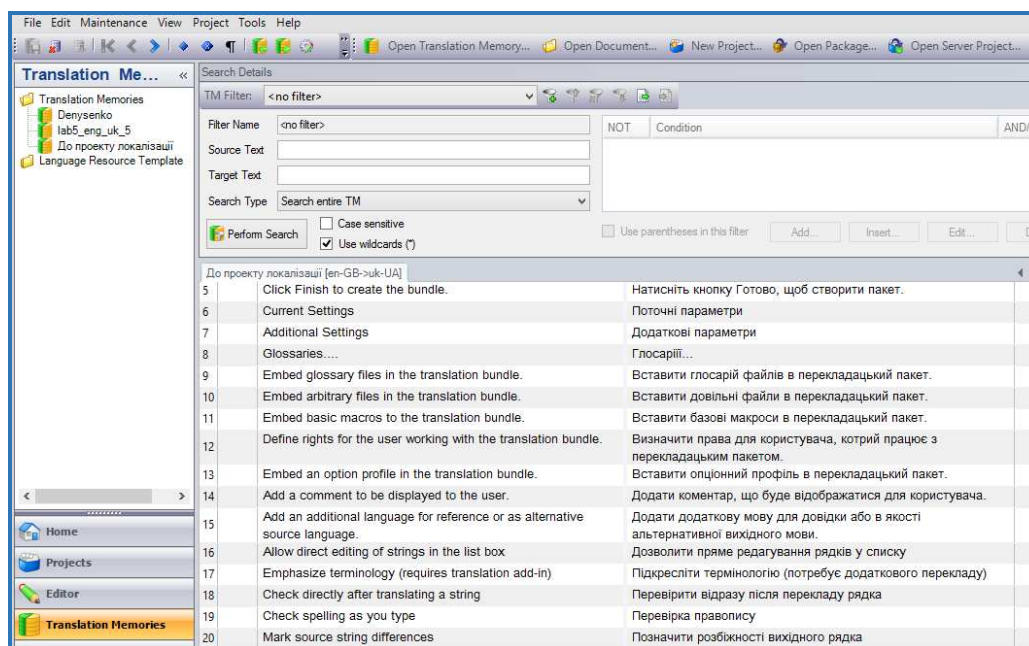

Рис.2 Зразок бази пам'яті перекладів у форматі *.sdltm, створеної при виконанні лабораторної роботи в межах навчального проекту з локалізації програмного продукту

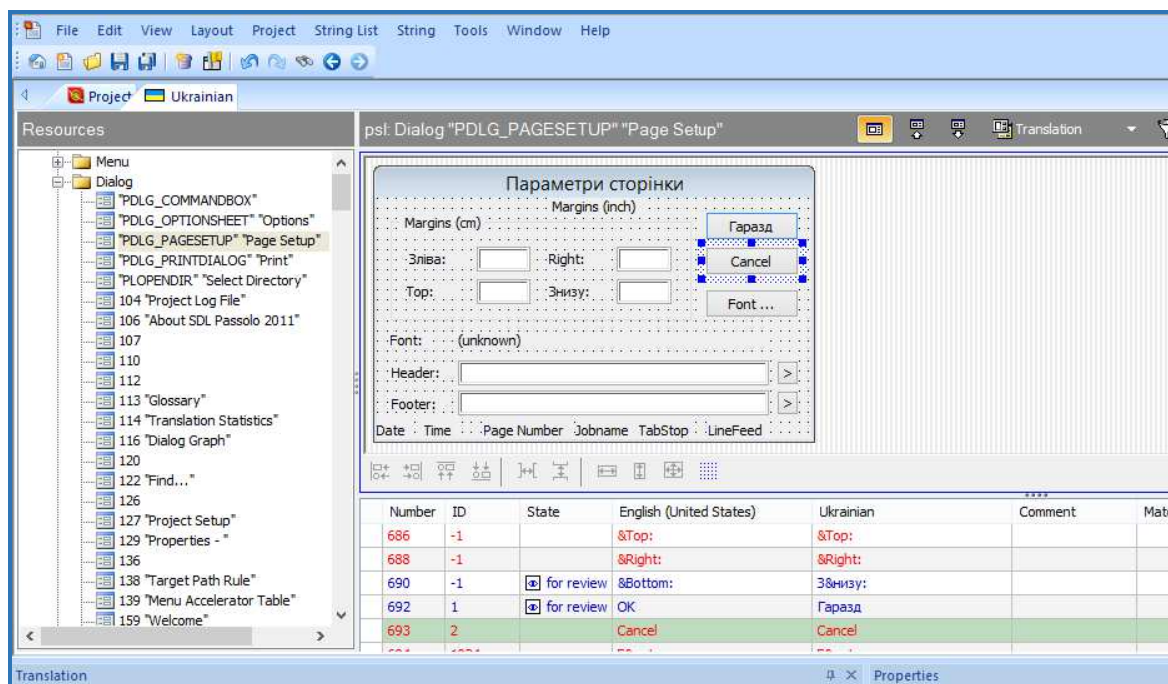

Рис.3 Зразок виконання навчального проекту з локалізації програмного продукту з використанням CAT-систем

Варто відзначити, що підготовка перекладачів в НУБІП України здійснюється за напрямками «англійсько-український переклад» і «німецько-український переклад», що дозволить їм бути задіяними як у процесах адаптації продуктів іноземного походження для потреб вітчизняного ринку, так і в локалізації матеріалів для споживачів міжнародних ринків мовами, які є для них рідними. Зважаючи, що значна частина населення світу отримує інформацію про товари і продукти, особливо іноземного походження, з мережі Інтернет, переклад відповідних матеріалів на англійську і німецьку мови може сприяти підвищенню попиту на них.

Актуальність підготовки перекладачів до здійснення локалізації саме на ці мови підтверджується і даними міжнародних статистичних агентств, які констатують, що до п'ятірки найбільш поширених мов Інтернету належать англійська, китайська, іспанська, японська, німецька [21]. Це окреслює стратегічний напрям орієнтування Інтернет контентів щодо представлення їх на зазначених мовах. Безпосередніми учасниками цих процесів мають бути перекладачі, які володіють не тільки однією із зазначених мов та галузеву термінологією, а й мають достатній рівень сформованості інформаційної компетентності для здійснення локалізації з використанням інформаційних технологій.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, на сьогодні актуалізується потреба у підготовці перекладачів з високим рівнем сформованості інформаційної компетентності, здатних до здійснення нових видів діяльності, зокрема, локалізації. Досягти цієї мети можна шляхом внесення коректив до програм підготовки майбутніх перекладачів, зокрема, зміни змісту обов'язкових дисциплін. При цьому передбачається введення спеціалізованих тем, розділів, модулів з вивчення систем автоматизованого перекладу та систем термінологічного менеджменту в рамках реалізації навчальних перекладацьких проектів.

Перспективи подальшого дослідження можуть бути пов'язані з вивченням особливостей професійної підготовки майбутніх перекладачів до реалізації GILT з використанням інформаційних технологій в умовах інтенсивної інтеграції України до світового економічного простору та просування вітчизняних товарів на міжнародні ринки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева И. С. Введение в переводоведение. – СПб.: Филологический факультет СПбГУ; М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 352 с.
2. Амеліна С. М. Особливості інформаційно-технологічної підготовки майбутніх перекладачів у вищих навчальних закладах Німеччини / С. М. Амеліна, Р. О. Тарасенко // Вища школа. – 2014. – №8. – С. 94-100.
3. Амеліна С. М. Тенденції формування інформаційної компетентності перекладачів в університетах США в умовах глобалізації / С. М. Амеліна, Р. О. Тарасенко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія» / Ред. кол.: Ніколаєнко С. М. (відп. ред.) та ін. – К., видавничий центр НУБіП України, 2014. – Вип. 199. – Ч.2. – С. 16-25.
4. Балакірова С. Ю. Інформаційна компетентність управлінця в контексті «культури реальної віртуальності» / С. Ю. Балакірова, В. В. Павленко // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. – Випуск 1. – 2012. – С. 7-10.
5. Баловсяк Н. Х. Структура та зміст інформаційної компетентності майбутнього спеціаліста / Н. Х. Баловсяк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. Збірник 11. – К.: НПУ, 2006. – С. 3-6.
6. Биков В. Ю. Проблеми та перспективи інформатизації системи освіти в Україні / В. Ю. Биков // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія №2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук. праць / Редрада. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. – № 13 (20). – С. 3-18.
7. Гуржій А. М. Дискусійні аспекти інформаційно-комунікаційної компетентності: міжнародні підходи та українські перспективи / А. М. Гуржій, О. В. Овчарук // Інформаційні технології в освіті. – 2013. – Вип. 15. – С. 38-43.
8. Гурина Т. М. Формування інформаційної компетентності в процесі фахової підготовки вчителя іноземної мови / Т. М. Гурина // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова: Зб. наук. праць. Серія «Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання» / [Гол. ред.: В. А. Андрущенко]. – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – № 10. – С. 3-9.
9. Дегтярьова Г.А. Формування ІКТ-компетентності вчителів-філологів у системі неперервної освіти спеціаліста [Електронний ресурс] / Г. А. Дегтярьова. – Режим доступу: <http://tme.umo.edu.ua/docs/5/11degsue.pdf>.
10. Інформаційні технології в навчанні / За ред. Н. В. Морзе. – К. : Видавнича група ВНУ, 2004. – 240 с.
11. Зіброва В. В. Формування інформаційної компетентності викладача / В. В. Зіброва // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2010. – № 8 (195). – С.64-67.
12. Петухова Л. С. Теоретико-методичні засади формування інформатичних компетентностей майбутніх учителів початкових класів : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Петухова Любов Євгенівна ; Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2009. – 564 с.
13. Потехин А. Рынок переводческих услуг / А. Потехин, А. Герин, Р. Масленников [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.advertology.ru/article27158.htm>.
14. Сороко Н. В. Теоретичні аспекти проблеми інформаційної компетентності вчителя-словесника / Н. В. Сороко // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / Гол. ред. М. Т. Мартинюк. – Умань: СПД Жовтий, 2008. – Ч. 4. – С. 178-182.
15. Спірін О. М. Інформаційно-комунікаційні та інформатичні компетентності як компоненти системи професійно-спеціалізованих компетентностей вчителя інформатики [Електронний ресурс] / О. М. Спірін // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2009. – № 5 (13). – Режим доступу: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>.
16. Тарасенко Р. О. Інформаційно-комунікаційні технології у формуванні інформаційної компетентності майбутніх перекладачів / Р. О. Тарасенко // Молодь і ринок: науково-педагогічний журнал. – Дрогобич, 2013. – №11 (106). – С.55-60.

17. Тарасенко Р. О. Формування інформаційної компетентності майбутніх перекладачів для аграрної галузі: теорія і практика : монографія / Р. О. Тарасенко. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2015. – 394 с.
18. Швейцер А. Д. Теория перевода: Статус, проблемы, аспекты / А. Д. Швейцер. – М.: Наука, 1988. – 215 с.
19. BS EN 15038:2006 Translation services – Service Requirements, June 2006. –17 p.
20. DePalma D. Moving Beyond the Ad Hococracy of Localization // MultiLingual. Localization. Oktober/November 2007. – p. 6-8.
21. Internet World Stats. Usage and Population Statistics [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.internetworldstats.com/>
22. Horvath A. Think Internationalization in Everyday Design // MultiLingualComputing & Technology. Internationalization. April/May 2007. – p. 3-4.
23. Husbands G. Survey: GlobalCompanies and Localized MarketingCommunication // MultiLingualComputing & Technology. Localization. Oktober/November 2005. Supplement #75. – p. 3-7.
24. Lommel A. The Globalization Industry Primer: An Introduction to preparing your business and products for success in international markets. 2007. – 60 p.
25. Nord C. Fertigkeit Übersetzen. – Alikante, 2002. – 20 S.
26. Reinke Uwe. State of the Art in Translation Memory Technology / Translation: Computation, Corpora, Cognition. – Vol 3, No 1 (2013). – p. 27-48.
27. Russel T. Get Ready to Go International // MultiLingualComputing & Technology. Internationalization. April/May 2005. Supplement #71. – p. 3-5.
28. Sikes R. Localization: The Global Pyramid Capstone // MultiLingualComputing & Technology. Localization. April/May 2009. – p. 3-6.
29. Stein Daniel. Machine Translation: Past, Present and Future / Translation: Computation, Corpora, Cognition. – Vol 3, No 1 (2013). – p. 5-13.

Матеріал надійшов до редакції 16.02.2016 р.

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ПЕРЕВОДЧИКОВ В АСПЕКТЕ ПОДГОТОВКИ К ОСУЩЕСТВЛЕНИЮ ПРОЦЕССОВ ЛОКАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММНЫХ ПРОДУКТОВ

Амелина Светлана Николаевна

доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой иностранной филологии и перевода
Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, г. Киев, Украина.
svetlanaamelina@ukr.net

Тарасенко Ростислав Александрович

кандидат технических наук, доцент,
доцент кафедры социальной педагогики и информационных технологий в образовании
Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, г. Киев, Украина.
r_tar@nubip.edu.ua

Аннотация. Статья посвящена проблеме формирования информационной компетентности переводчиков для аграрной отрасли. Определены задачи подготовки переводчиков в контексте осуществления новых видов переводческой деятельности, в частности, локализации. Рассмотрены пути формирования информационной компетентности переводчиков в зарубежных университетах. Освещены особенности деятельности переводчиков по локализации для обеспечения потребностей аграрной отрасли. Конкретизировано содержание тем модуля по освоению процессов локализации программных продуктов и веб-сайтов с использованием специализированного программного обеспечения. Сконцентрировано внимание на необходимости овладения умениями использования САТ-систем при локализации программных продуктов и веб-сайтов.

Ключевые слова: перевод; локализация; интернационализация; глобализация; информационная компетентность; информационные технологии; переводчик.

FEATURES OF FORMATTING IN FORMATION COMPETENCE OF FUTURE TRANSLATORS IN ASPECT OF TRAINING FOR LOCALIZATION OF SOFTWARE PRODUCTS

Svitlana M. Amelina

Doctor in Pedagogy, Professor, Head of the Department of Foreign Languages and Translation
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine
svetlanaamelina@ukr.net

Rostyslav O. Tarasenko

Ph.D., Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Social Pedagogy and Information Technologies in Education
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine
r_tar@nubip.edu.ua

Abstract. The article deals with the formation of information competence of translators for the agricultural sector. Tasks of translators in the context of the preparation of new types of translation work, in particular localization, are defined. The ways of formation of information competence of translators in foreign universities are studied. The activities of translators especially for localization to meet the needs of agricultural sector are identified. The content of the module to develop the software localization process and web-sites using specialized software is concretized. It focuses on the need for skills of mastering the use of CAT systems for software localization and web sites.

Key words: translation; localization; internationalization; globalization; information competence; information technologies; translator.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Alekseeva I. Introduction to Translation. – St. Petersburg .: St. Petersburg State University Faculty of Philology; M .: Publishing Center "Academy", 2004. – 352 p. (in Russian)
2. Amelina S. M. Features of information technology training of future translators in universities in Germany / S. M. Amelina, R. O. Tarasenko // High School. – 2014. – № 8. – P. 94-100. (in Ukrainian)
3. Amelina S. M. Trends in the formation of information competence of translators in the United States in the context of globalization / S. M. Amelina, R. O. Tarasenko // Scientific Bulletin of National Agriculture University of Ukraine / Series "Pedagogy. Psychology. Philosophy"/ Ed. col .: S. M. Nikolaenko (Vidp.red.) And others. – Kyiv, Ukraine NUBiP Publishing Center, 2014. – Vol. 199. – Part 2. – P. 16-25. (in Ukrainian)
4. Balakirova S. Y. Information competence of manager in the context of the "culture of real virtuality" / S. Y. Balakirova, V. V. Pavlenko // Vestnik NTU "KPI". Philosophy. Psychology. Pedagogy. – Issue 1. – 2012. – P. 7-10. (in Ukrainian)
5. Balovsyak N. H. The structure and content of information competence of future specialist / N. H. Balovsyak // Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series №2. Computer-oriented education system. Collection 11. – K .: NPU, 2006. – P. 3-6. (in Ukrainian)
6. Bykov V. U. Problems and prospects of informatization of education system in Ukraine / V. U. Bykov // Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series №2. Computer-oriented education system: Coll. Science. Labor / Redrada. – K.: NPU im. M. P. Drahomanova, 2012. – № 13 (20). – P. 3-18. (in Ukrainian)
7. Hurzhiy A. M. Debatable aspects of information and communication competence: international approaches and perspectives of Ukrainian / A. M. Hurzhiy, O. V. Ovcharuk // Information Technologies in Education. – 2013. – Vol. 15. – P. 38-43. (in Ukrainian)
8. Hurina T. M. Formation of information competence in the professional training of foreign language teachers / T. M. Hurina // Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University: Coll. Science. works. Series "Computer-oriented education system" / [Goal. Ed.: V. A. Andruschenko]. – K .: Vyd-vo NPU im. M.P.Drahomanova, 2009. – № 10. – P. 3-9. (in Ukrainian)
9. Degtyaryova G. A. Formation of the ICT competence of teachers-philologists in the system of continuous education specialist [online] / H. A. Dehtyarova. – Available from: <http://tme.umo.edu.ua/docs/5/11degsue.pdf>. (in Ukrainian)
10. Information technologies in education / Ed. N. V. Morze. – K: Publishing Group BHV, 2004. – 240 p.

11. Zibrova V. V. Formation of information competence of the teacher / V. V. Zibrova // *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka*. – 2010. – № 8 (195). – P. 64-67. (in Ukrainian)
12. Petukhova L. E. Theoretical and methodological principles of forming informatychnyh competence of primary school teachers: Thesis. ... Dr. ped. Sciences: 13.00.04 / Lyubov Pyetukhova; Kherson. state. Univ. – Kherson, 2009. – 564 p. (in Ukrainian)
13. Potekhin A. Translation services market / A. Potekhin, A. Gerin, R. Maslennikov [online]. – Available from: <http://www.advertology.ru/article27158.htm>. (in Russian)
14. Soroko N. V. Theoretical aspects of information competence of the teacher-language and literature / N. V. Soroko // *Proceedings of Uman State Pedagogical University named Paul Tyczyn* / Gl. Ed. M. T. Martyniuk. – Uman: SPD Zhovtyy, 2008. – Part 4. – P. 178-182. (in Ukrainian)
15. Spirin O. M. Information and communication and informatyc competence as system components specialized professional competence of the teacher of computer science [online] / O. M. Spirin // *Information technologies and means of teaching*. – 2009. – № 5 (13). – Available from: <http://www.ime.edu.ua.net/em.html>. (in Ukrainian)
16. Tarasenko R. O. Information and communication technologies in the formation of information competence of translators / R. O. Tarasenko // *Youth and the market, scientific and educational magazine*. – Drohobych, 2013. – №11 (106). – S.55-60. (in Ukrainian)
17. Tarasenko R. O. Formation of information competence of translators for the agricultural sector: Theory and Practice: Monograph / R. O. Tarasenko. – K.: CB "KOMPRYNT", 2015. – 394 p. (in Ukrainian)
18. Schweitzer A. D. Translation theory: status, problems, issues / A. D. Schweitzer. – M.: Nauka, 1988. – 215 p. (in Russian)
19. BS EN 15038:2006 Translation services – Service Requirements, June 2006. – 17 p. (in English).
20. DePalma D. Moving Beyond the Ad Hococracy of Localization // *MultiLingual. Localization*. Oktober/November 2007. – p. 6-8. (in English).
21. Internet World Stats. Usage and Population Statistics [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.internetworldstats.com/> (in English).
22. Horvath A. Think Internationalization in Everyday Design // *MultiLingualComputing & Technology. Internationalization*. April/May 2007. – p. 3-4. (in English).
23. Husbands G. Survey: GlobalCompanies and Localized MarketingCommunication // *MultiLingualComputing & Technology. Localization*. Oktober/November 2005. Supplement #75. – p. 3-7. (in English).
24. Lommel A. The Globalization Industry Primer: An Introduction to preparing your business and products for success in international markets. 2007. – 60 p. (in English).
25. Nord C. Fertigkeit Übersetzen. – Alikante, 2002. – 20 S. (in English).
26. Reinke Uwe. State of the Art in Translation Memory Technology / *Translation: Computation, Corpora, Cognition*. – Vol 3, No 1 (2013). – p. 27-48. (in English).
27. Russel T. Get Ready to Go International // *MultiLingualComputing & Technology. Internationalization*. April/May 2005. Supplement #71. – p. 3-5. (in English).
28. Sikes R. Localization: The Global Pyramid Capstone // *MultiLingualComputing & Technology. Localization*. April/May 2009. – p. 3-6. (in English).
29. Stein Daniel. Machine Translation: Past, Present and Future / *Translation: Computation, Corpora, Cognition*. – Vol 3, No 1 (2013). – p. 5-13. (in English).

Conflict of interest. The authors have declared no conflict of interest.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.